

2012-02-16

Dnr 44-2011:3711

Huvudmannen och rektor för
Svenska skolan i Berlin

Svenska Skolan Berlin
info@svenskaskolan-berlin.de

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Svenska skolan i Berlin

Tillsyn i Svenska skolan i Berlin

Helhetsbedömning

Skolinspektionen genomför tillsyn av Svenska skolan i Berlin under hösten 2011. Skolan besöktes den 18–20 oktober 2011. Tillsyn gjordes av skolans verksamhet i förskoleklass och årskurs 1–6 samt av kompletterande svensk undervisning. I grundskolan gjordes en fördjupad studie med fokus på undervisning och innehåll i ämnet svenska och läsprocessen på svenska språket i ämnet svenska. I tillsynen ingår även att granska de förutsättningar som ligger till grund för det statsbidrag som beviljas av Skolverket.

Svenska skolan i Berlin når goda resultat både med avseende på elevernas kunskaper och på skolans värdegrundsarbete. Skolans lärare visar på ett stort engagemang för sitt uppdrag och är väl insatta i de styrdokument som reglerar verksamheten. Lärarna följer upp elevernas kunskapsutveckling och förmedlar detta till elevernas vårdnadshavare. Skolans sätt att organisera elevens val och erbjuda en fördjupning i något av skolans ämnen i årskurserna 4–6 framstår som ett gott exempel för andra skolor. Huvudmannen behöver dock tillse att alla lärare har utbildning för den undervisning de bedriver.

I den regelbundna tillsynen av Svenska skolan i Berlin ingick även ett breddat uppdrag att granska hur skolan arbetar med elevers läsutveckling. Skolan arbetar ämnesövergripande med att stödja läsutvecklingen. Valet av texter anpassas utifrån den enskilda elevens utvecklingsnivå. I skolan kommunicerar eleverna mycket kring olika läsupplevelser. Eleverna redogör för sin läsupplevelse och med vägledning av läraren ställer klasskamraterna följdfrågor. Med hjälp av lärarens frågor kring läsupplevelsen medvetandegörs eleven om den egna läsutvecklingen. Det är vanligt att läsupplevelsen kopplas till olika estetiska uttrycksätt, till exempel genom teater eller bilder.

Rektorn är väl förankrad i skolans verksamhet och håller sig informerad om lärarnas undervisning. Rektor behöver dock ta större ansvar för att övergripande sammanställningar av skolans resultat ingår i det systematiska kvalitetsarbetet.

Av intervju med representanter för huvudmannen och utifrån dokumentstudier framgår att skolans ekonomi är stabil och att elevprognosen är god. Huvudmannen har startat ett arbete för att förbättra informationen om skolans organisation och huvudmannaskap på svenska. Skolinspektionen förutsätter att detta arbete fortsätter.

Beslut

Skolinspektionen har i tillsynen av Skandinaviska skolan i Berlin identifierat följande brister som ska åtgärdas.

- Skolans kvalitetsarbete behöver utvecklas.
- Huvudmannen behöver se till personalen har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Huvudmannen ska vidta åtgärder för att rätta till bristerna och ska senast 3 månader efter beslutsdatum redovisa dessa åtgärder till Skolinspektionen, avdelningen i Linköping, skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se

Skäl för beslut

Måluppfyllelse

Skolans sammanställning av måluppfyllelsen för 2009 och 2010 visar att samtliga elever i årskurs 3 i svenska och matematik och i samtliga ämnen i årskurs 5 har nått målen för utbildningen.

Sammanställningarna av resultaten från de nationella proven visar att i årskurs 3 i svenska och matematik har samtliga elever nått målen och i engelska, matematik och svenska för årskurs 5 har också samtliga elever nått målen. Sammanställningarna avser läsåret 2009/2010 och omfattar 4 elever i årskurs 3 samt 7 elever i årskurs 5. Skolan har således 100 procent måluppfyllelse.

Av intervjuer och lektionsbesök framgår att det råder en miljö som präglas av trygghet och studiero. Detta bekräftas också av resultatet av skolans egna enkäter som lämnas ut till elever och föräldrar. Eleverna tar ansvar för sina studier och för att bibehålla en lugn och trygg miljö.

Skolinspektionen bedömer skolans resultat av värdegrundsarbetet som gott.

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning:

Skolans kvalitetsarbete behöver utvecklas.

Motivering:

Av förordningen om statsbidrag till utbildning av utlandssvenska barn och ungdomar framgår att rektor ska hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Enligt Lgr11 har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektor ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Av dokumentstudier och av intervjuer framkommer att de utvärderingar och enkäter som görs omfattar frågor som i första hand handlar om värdegrundsarbetet. Granskningen av skolans utvecklingsplan visar att det finns ett fokus på områden som främjar elevernas personliga och sociala utveckling. Några av målen är t.ex. att skolan ska "se och bekräfta alla barn" och vara "en skola där alla känner trygghet, gemenskap och glädje". I utvecklingsplanen beskrivs också hur elevernas möjligheter till deltagande och inflytande i undervisningen ska genomföras.

Insatser som avser att förbättra elevernas resultat beskrivs mera sparsamt. Det står t.ex. att skolan ska vara "en skola där kunskapsinhämtandet inte känner något tak". Det beskrivs också att skolan har en språkprofil och att man ska inrätta en matematikverkstad för att utveckla elevernas matematiska tänkande.

Även om rektor har gjort en sammanställning av måluppfyllelsen på skolnivå saknas en analys och en beskrivning av prioriterade åtgärder i syfte att förbättra elevernas resultat. Skolinspektionen bedömer därför att sådana åtgärder behövs för att förbättra kvalitetsarbetet.

Författning:

15 § förordning om statsbidrag till utbildning av utlandssvenska barn och ungdomar (1994:519)

Lgr 11, 2.8 2.8 Rektorns ansvar,

Bedömningsområde: Personalkompetens

Bedömning:

Huvudmannen behöver se till att personalen har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Motivering:

Av förordningen om statsbidrag till utbildning av utlandssvenska barn och ungdomar framgår att lärare ska ha en utbildning som är avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Vidare framgår av Lgr 11 att rektorn har ett särskilt ansvar för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter.

Av intervjuer med lärare och rektor och utifrån de dokument som har granskats konstaterar Skolinspektionen att alla lärare förutom i ämnena hem- och konsumentkunskap och slöjd har lärarutbildning. Det övervägande antalet lärare har utbildning inom de samhällsorienterande ämnena och inom språk. Det är enligt Skolinspektionen väsentligt att huvudmannen vid den fortsatta rekryteringen försöker tillgodose behovet av lärare med utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Författning:

21 § förordning om statsbidrag till utbildning av utlandssvenska barn och ungdomar (1994:519)

Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar

Beskrivning av Svenska skolan i Berlin**Tabell 1:** Antal elever i Svenska skolan i Berlin läsåret 2011/2012

Totalt antal elever exkl. förskoleklassen	Behöriga svenska elever*	Norska elever	Övriga elever	Förskoleklass
44	14	10	20	3

*ingår i underlaget för statsbidrag

Svenska skolan i Berlin drivs av Svenska kyrkan, Victoriaförsamlingen i Berlin och startade 1906 av Svenska kyrkan vilket gör den till en av de äldsta utlandsskolorna. Skolan erbjuder undervisning från förskoleklass och i årskurserna 1–6 i grundskolan. Svenska skolan är centralt belägen i Wilmersdorf, en stadsdel i västra Berlin. Skolans ägare representeras av kyrkorådet. Kyrkorådet utser styrelsen för skolan. Av information framgår att skolundervisningen är icke-konfessionell och innehållsmässigt helt fristående från kyrkan. Religionsundervisningen följer svensk läroplan och ges av skolans lärare.

Svenska Victoriaförsamlingen har enligt huvudmannens egen information sedan 1903 varit en aktiv organisation för svenskar i Berlin. Församlingen har förutom det religiösa och kyrkliga arbetet också känt sig ansvarig för att värna, vårda och erbjuda svenskt språk, svenska traditioner och svensk kultur. Svenska Victoria församling är därför huvudman för en svensk skola i Berlin.

Verksamheten leds av verkställande direktör som också är ständig ledamot av skolstyrelsen. Skolstyrelsen består av sju medlemmar som alla utses av kyrkorådet. Förutom rektor och föräldrarepresentanter ingår som ständiga medlemmar kyrkoherden i Svenska Victoriaförsamlingen och Skolverkets representant. En valberedning som består av kyrkoherden, VD, rektor och en föräldrarepresentant utser föräldrarepresentanterna som slutgiltigt väljs av ägaren.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit enhetschef Allan Westerdahl, undervisningsråd Malin Lundquist och utredare Sofia Lindstrand samt avdelningsjurist Carin Holtz.

På Skolinspektionens vägnar

Agneta Sandén
Avdelningschef

Anders Kennberg
Undervisningsråd/Föredragande

Skolinspektionen

7(8)

För kännedom:

Skolverket

Svenska skolors utlandsförening (SUF)

Bilaga: Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn av alla huvudmän och skolor. I denna tillsyn ingår även svenska skolor i utlandet som erhåller statsbidrag. Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för elever att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen.

Tillsynen är inriktad mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen och enskild elevs rätt. Skolinspektionen utgår i bedömningarna från verksamheternas måluppfyllelse när det gäller kunskapsresultat och värdegrundsarbete.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena.

Varje skola/huvudman får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Beskrivningarna och bedömningarna i beslutet grundas på de dokument som huvudmannen för Svenska skolan i Berlin lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Företrädare för huvudmannen ges möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i beslutet.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister eller förbättringsområden har huvudman och rektor ansvar för att åtgärder vidtas och huvudmannen ska redovisa till skolinspektionen vilka åtgärder som har vidtagits inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats ([www.skolinspektionen.se/Tillsyn & granskning](http://www.skolinspektionen.se/Tillsyn%20&%20granskning)).